

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่
สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3
Development of the Curriculum Administration at the Opportunity-Expanding
Schools in the Highlands under the Phitsanulok Primary Educational Service
Area Office 3

พิชชาพร วุฒิ¹ พิมพกา ธรรมสิทธิ์² วัทัญญ ชลิมเงิน³

Pitchaporn Wutthi, Phimpaka Thammasit, Wathanyu Kibngern

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1.ศึกษาความต้องการจำเป็น 2.ศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 3.ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาบูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ประชากร ผู้บริหารโรงเรียน 4 คน ครูผู้สอน 81 คน ประธานกรรมการสถานศึกษา 4 คน กลุ่มเป้าหมาย ผู้บริหาร 3 คน ครูผู้สอน 3 คน ศึกษาในเทศก์ 3 คน กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร 4 คน ครูชำนาญการด้านหลักสูตร 16 คน ประธานกรรมการสถานศึกษา 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1.ความต้องการจำเป็นทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาส ทั้ง 5 ด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการจัดทำหลักสูตร ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร และด้านการประเมินผลและสรุปผล 2.แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา โรงเรียนหาจุดเด่นจุดด้อยจุดควรพัฒนาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตร โรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรักและปฏิบัติในท้องถิ่น ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและท้องถิ่น ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม โรงเรียนกำหนดการนิเทศติดตามประเมินผลการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และด้านการประเมินผลและสรุปผล มี

Received: 2024-06-27 Revised: 2024-07-06 Accepted: 2024-07-07

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Master of Education Program students, Program in Educational Administration, Faculty of Education Uttaradit Rajabhat University. E-mail: g66551140117@live.ur.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.,อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Program in Educational Administration, Assistant Professor Dr., Advisor Faculty of Education Uttaradit Rajabhat University. E-mail: Phimpaka@live.ur.ac.th

³ ดร.,อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Program in Educational Administration, Assistant Professor Dr., Advisor Faculty of Education Uttaradit Rajabhat University. E-mail: Wathayu@live.ur.ac.th

การดำเนินการอย่างต่อเนื่องและนำข้อมูลไปพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3.ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา; โรงเรียนขยายโอกาสพื้นที่สูง

Abstract

This research article aimed to study the needs and ways for development of appropriate and feasible curriculum administration at the opportunity expanding schools in the highlands under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 3. The research was a quantitative and qualitative method, consisting of 4 school administrators, 81 teachers, and 4 school presidents. The target group included 9 people, including 3 school administrators, 3 teachers, and 3 supervisors; the sample group consisted of 4 school administrators, 16 teachers, and 4 school presidents. Data collection tools were questionnaires and interview forms. Statistical tools used in data analysis were, mean, standard deviation, need priority index, and content analysis.

The results showed the following. 1. Needs and necessities for the administration of the educational institution curriculum, integrating into the local curriculum at the opportunity-expanding schools in all 5 areas, were arranged from the most to least, namely: curriculum preparation, supervision, monitoring, administration, evaluation, and summary of results. 2. Guidelines for the development of the school curriculum administration included preparation of educational institutions problem-based contextualization; with strengths and weaknesses curriculum preparation the schools created a local curriculum. The schools set a vision, goals, and mission, focusing on making students love and act in the local area; curriculum administration design an integrated learning management plan, appropriate for the schools locally in learning and practicing; supervision monitoring the curriculum implementation and quality evaluation ;and evaluation and summarization of the operational results constant supervision and monitoring of operations for the school curriculum development. 3. The appropriateness and feasibility of the guidelines overall was at a high level.

Keywords: curriculum administration; highland opportunity expansion schools

บทนำ (Introduction)

จากเป้าหมายของรัฐธรรมนูญที่ต้องการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตและผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้คู่คุณธรรมอย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเสมอภาค หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) เป็นหลักสูตรที่จัดทำเพื่อจัดการศึกษาในประเทศไทยจัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้และ

ทักษะที่จำเป็นเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เล็งเห็นว่าการจัดการศึกษาไทยที่ผ่านมายังไม่สามารถจัดศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ชุมชนและชาติพันธุ์ หลักสูตรยังไม่ครอบคลุมการเรียนการสอน วัดและประเมินผล ที่สอดคล้องกับบริบทที่เป็นกลุ่มเฉพาะทำให้ไม่สามารถสร้างคนไทยให้มีศักยภาพอย่างเพียงพอใน การดำรงชีวิต ขาดทักษะด้านการคิด การเผชิญสถานการณ์ การตัดสินใจ การแก้ปัญหาและการประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของตนเองและครอบครัว มีการสนับสนุนการกระจายอำนาจการจัดทำหลักสูตรไปสู่สถานศึกษาอย่างจริงจัง โดยให้ผู้บริหาร ครูและชุมชนมีบทบาทในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสมดุล และสัมพันธ์กันทั้งหลักสูตรที่เน้นความเป็นสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 181 โรงเรียนกระจายอยู่ในพื้นที่ 4 อำเภอ ซึ่งโรงเรียนทุกโรงจะต้องมีการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อตอบสนองกลยุทธ์การพัฒนาของเขตพื้นที่การศึกษา โดยสามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ในการส่งเสริมสนับสนุน การใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นพบว่า การบริหารหลักสูตรระดับท้องถิ่นของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ยังจัดได้ไม่ครอบคลุมทั่วถึงและไม่ต่อเนื่อง นักเรียนส่วนใหญ่ มีฐานะยากจน ขาดความพร้อมด้านครอบครัว และส่วนหนึ่งเป็นนักเรียนชาวเขาเผ่าม้ง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื่องมาจากปัจจัยด้านหลักสูตรสถานศึกษายังไม่ครอบคลุมการเรียนการสอน วัดและประเมินผล ที่สอดคล้องกับบริบทที่เป็นกลุ่มเฉพาะ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3 ได้ให้ความสำคัญแก่งานวิชาการและสภาพปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตรอย่างเต็มที่ จึงควรได้รับการแก้ไขและปรับปรุงต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3, 2565: 18)

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ทราบว่า โรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีข้อจำกัดในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ชุมชนและชาติพันธุ์ จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขปรับปรุงและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยบูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อหาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3 และเพื่อประเมินแนวทางที่เหมาะสมและเป็นไปได้ในการปฏิบัติโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

3. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่
บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พิษณุโลก เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของ
โรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ได้จากการ
สังเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยของนักวิชาการและนักการศึกษา ได้แก่ กรมวิชาการ (2560:122) ; รัตนา ดวง
แก้ว (2561:89); อ้อมใจ วงษ์มณฑา และคณะ (2561:64) ; ปฏิภาณ ตระการ (2561:48); มารุต พัฒนา
(2562:96); ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2562:135); รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2562:64); จิตมา วรณศรี
(2563:66); นิรดา เวชญาลักษณ์ (2565:130); สุกัญญา แซ่มซ้อย (2565:42); ธาริดา สกลภัทรสกุล (2565:24)
ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา
2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
3. การดำเนินการบริหารหลักสูตร
4. การนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร
5. การประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ได้แก่
โรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน
4 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 4 คน ครู จำนวน 81 คนและประธานกรรมการ
สถานศึกษาจำนวน 4 คนรวมทั้งสิ้น 89 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 ได้แก่ โรงเรียนขยายโอกาส
บนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 4 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล
ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 4 คน ครูชำนาญการด้านหลักสูตร 16 คน และประธานกรรมการ
สถานศึกษา จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 24 คน

การวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ได้แก่ โรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย
ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 คน ครูจำนวน 3 คน และ ศึกษานิเทศก์จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

เป็นการศึกษาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านร่มเกล้า โรงเรียนบ้านน้ำจวง โรงเรียนวัดบ่อภาค โรงเรียนบ้านขุนน้ำคืบ

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาในระยะปีการศึกษา 2566-2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมมี 2 ชนิด ได้แก่

แบบสอบถามใช้เก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.978 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร และด้านการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

แบบสัมภาษณ์ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบ่งออกเป็น 2 ตอน ซึ่งตอนที่ 1 เป็นข้อมูลสถานภาพของกลุ่มเป้าหมายและตอนที่ 2 เป็นกรอบประเด็นสัมภาษณ์ โดยนำระดับสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นในแต่ละด้านมาหาคำตัดสินลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 ลำดับแรก นำมากำหนดเป็นประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

แบบสอบถามใช้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มได้แก่ โรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 4 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 4 คน ครูชำนาญการด้านหลักสูตร 16 คน และประธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 4 คนรวมทั้งสิ้นจำนวน 24 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

3.1 ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ถึงผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปสอบถามผู้บริหารโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบสอบถาม

3.3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างต่างๆโดยนำส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.4 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ พร้อมใส่รหัสในแบบสอบถาม เพื่อการนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์

3.5 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เพื่อขอความร่วมมือไปยัง ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูฝ่ายวิชาการด้านหลักสูตร และศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในการออกหนังสือขออนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2

3.6 ผู้วิจัยเตรียมการสัมภาษณ์โดยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ที่จะสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า พร้อมส่งประเด็นที่จะสัมภาษณ์ให้กลุ่มเป้าหมาย

3.7 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อและขอสัมภาษณ์ด้วยตนเองตามวันเวลาที่นัดหมาย

3.8 ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง ผู้วิจัยทำการจดบันทึกเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

3.9 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการ บริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ไปขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษา ครู และ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ในการให้ข้อมูล โดยทำแบบสอบถามใน 3 ลักษณะ ทำเป็นแบบเอกสาร

3.10 จัดส่งแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง กำหนดไว้ 24 คน ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 4 คน ครูชำนาญการด้านหลักสูตร 16 คน และประธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 4 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

3.11 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนและตรวจสอบความถูกต้อง ถ้ามีการตอบแบบสอบถาม ไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมให้ครบถ้วน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาดำเนินการ ดังนี้

4.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นแนวทางการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยการหา ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index : PNI) แล้วนำค่า PNI สูง 3 อันดับแรกของแต่ละด้านมาสร้างแบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

4.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน นำมาวิเคราะห์เนื้อหา(content analysis) ดำเนินการจัดกลุ่มและเรียบเรียงข้อมูลโดยการจัดลำดับเนื้อหาที่ต้องการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลโดย การสังเคราะห์ ประยุกต์ใช้ข้อมูลที่รวบรวมได้ผนวกกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสรุปเป็น แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 เป็นดังตารางต่อไปนี้

การบริหารหลักสูตร สถานศึกษาที่บูรณาการ หลักสูตรท้องถิ่น	สภาพที่เป็นอยู่				สภาพที่ควรจะเป็น				PNI	ลำดับ
	μ	σ	ระดับ	ลำดับ	μ	σ	ระดับ	ลำดับ		
1. ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	4.07	0.84	มาก	5	4.59	0.48	มาก	1	0.13	1
2. ด้านการจัดทำหลักสูตร	4.13	0.82	มาก	4	4.58	0.42	มาก	2	0.11	2
3. ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร	4.16	0.81	มาก	3	4.56	0.49	มาก	3	0.08	4
4. ด้านการนิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักสูตร	4.18	0.82	มาก	2	4.55	0.51	มาก	4	0.09	3
5. ด้านการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงาน	4.19	0.81	มาก	1	4.53	0.52	มาก	5	0.08	5
ภาพรวม	4.15	0.82	มาก		4.56	0.48	มาก		0.10	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพที่เป็นอยู่ศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.15$, $\sigma = 0.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ด้านการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงาน ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.81$) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร ($\mu = 4.18$, $\sigma = 0.82$) และด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ($\mu = 4.16$, $\sigma = 0.81$) ตามลำดับ

ส่วนสภาพที่ควรจะเป็นศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ($\mu = 4.59$, $\sigma = 0.48$) ด้านการจัดทำหลักสูตร ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.42$) และด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.49$) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา โรงเรียนสร้างความเข้าใจให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์บริบท ปัญหาการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา SWOT จุดเด่นจุดด้อยจุดควรพัฒนา

วิเคราะห์มาตรฐานตัวชี้วัด หลักสูตรทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น

ด้านการจัดทำหลักสูตร โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นโรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรักและปฏิบัติในท้องถิ่นของตนและขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรม/จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรักและภูมิใจในท้องถิ่นให้กับผู้เรียนในทุกระดับชั้น โดยใช้กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่น ที่วิเคราะห์มาตรฐานตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไว้ให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร โรงเรียนจัดให้มีการประชุม (Professional Learning Community : PLC) ระหว่างผู้บริหาร คณะครู กำหนดแนวทางการพัฒนาครู โดยใช้วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการหรือใช้วิธีการ Online เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและท้องถิ่นเพื่อความเหมาะสมต่อผู้เรียน

ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร โรงเรียนกำหนดการนิเทศติดตามประเมินผลการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างสม่ำเสมอและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการ (Professional Learning Community : PLC) มีการกำหนดประเด็นการ PLC เป็นระยะ เช่น ระยะเวลา หลักสูตร ระยะเวลาหลักสูตรไปใช้ ระยะเวลาการนิเทศการสอนตามหลักสูตร เป็นต้น

ด้านการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงาน โรงเรียนดำเนินการตามกรอบ/แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มีการบูรณาการท้องถิ่น อย่างต่อเนื่อง โดยระยะนี้ต้องกำหนดปฏิทินการดำเนินการให้ชัดเจน มีการนิเทศติดตามการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและนำข้อมูลไปพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

3. ผลการศึกษา การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

การบริหารหลักสูตร สถานศึกษาที่บูรณาการ หลักสูตรท้องถิ่น	ความเหมาะสม				ความเป็นไปได้			
	μ	σ	ระดับ	ลำดับ	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	4.27	0.71	มาก	5	4.54	0.48	มาก	1
2. ด้านการจัดทำหลักสูตร	4.33	0.74	มาก	4	4.48	0.42	มาก	2
3. ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร	4.39	0.72	มาก	3	4.36	0.49	มาก	5
4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร	4.41	0.72	มาก	2	4.43	0.41	มาก	4

5. ด้านการประเมินผลและ สรุปผลการดำเนินงาน	4.44	0.71	มาก	1	4.45	0.42	มาก	3
ภาพรวม	4.37	0.72	มาก		4.45	0.44	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ความเหมาะสมแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.37$, $\sigma = 0.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ด้านการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงาน ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.71$) ด้านการนิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักสูตร ($\mu = 4.41$, $\sigma = 0.72$) และด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ($\mu = 4.39$, $\sigma = 0.72$) ตามลำดับ

ส่วนความเป็นไปได้ความเหมาะสมแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.45$, $\sigma = 0.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.48$) ด้านการจัดทำหลักสูตร ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.42$) และด้านการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงาน ($\mu = 4.45$, $\sigma = 0.42$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลวิเคราะห์แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีประเด็นน่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 เมื่อพิจารณาจากค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นทั้ง 5 ด้าน พบว่า ความต้องการจำเป็นอันดับ 1 คือ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ต้องมีการสร้างความเข้าใจมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์บริบท ปัญหา การใช้หลักสูตรของสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรักและปฏิบัติในท้องถิ่นของตนและขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรม/จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรักและภูมิใจในท้องถิ่นให้กับผู้เรียนในทุกระดับชั้นมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยา ทองจรัส (2562: 25) พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการวางแผนหลักสูตร /ด้านการเตรียมความพร้อม รองลงมา คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร และปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร รองลงมา คือ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล

2. แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา โรงเรียนสร้างความเข้าใจให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์บริบท ปัญหาการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา SWOT จุดเด่นจุดด้อยจุดควรพัฒนา วิเคราะห์มาตรฐานตัวชี้วัด หลักสูตรทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในการบูรณาการการจัดการเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของอ้อมใจ วงษ์มณฑา และคณะ (2561: 112) พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรที่เหมาะสมในการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น มี 5 ขั้นตอนดังนี้ ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การวางแผนการใช้หลักสูตร 3) การดำเนินการใช้หลักสูตร 4) การนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมหลักสูตร และ 5) การประเมินผลและพัฒนาหลักสูตร

ด้านการจัดทำหลักสูตร โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นโรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรักและปฏิบัติในท้องถิ่นของตนและขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรม/จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรักและภูมิใจในท้องถิ่นให้กับผู้เรียนในทุกระดับชั้น โดยใช้กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่น ที่วิเคราะห์มาตรฐานตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไว้ให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกระดับชั้นนำไปใช้ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของธาริตา สกลภัทรสกุล(2565: 46) พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาราย ชั้นพบว่า ชั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชั้นการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือ ชั้นการนำ หลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอน ชั้นการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ชั้นการเตรียมความพร้อมของ สถานศึกษา และชั้นที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ ชั้นการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร

ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร โรงเรียนจัดให้มีการประชุม (Professional Learning Community : PLC) ระหว่างผู้บริหาร คณะครู กำหนดแนวทางการพัฒนาครู โดยใช้วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการหรือใช้วิธีการ Online เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและท้องถิ่นเพื่อความเหมาะสมต่อผู้เรียน ไม่ยากเกินไป สามารถเรียนรู้ได้และปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา ดวงแก้ว (2561: 87) พบว่า 1) ความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนความต้องการ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) ที่มีความต้องการสูงสุด คือ การวิจัย ปรับปรุง และติดตามผล การใช้หลักสูตร รองลงมาคือ การวางแผนดำเนินการ ใช้หลักสูตรสถานศึกษา ส่วนข้อมีดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) น้อยที่สุดคือ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร โรงเรียนกำหนดการนิเทศติดตามประเมินผลการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างสม่ำเสมอและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการ (Professional Learning Community : PLC) มีการกำหนดประเด็นการ PLC เป็นระยะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศรา มากมี และคณะ (2565: 113) พบว่า ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของแนวทางเตรียมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจิตร เขต 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการประเมินหลักสูตร และด้านที่มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้าน การจัดทำหลักสูตร

ด้านการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงาน โรงเรียนดำเนินการตามกรอบ/แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มีการบูรณาการท้องถิ่น อย่างต่อเนื่อง โดยระยะนี้ต้องกำหนดปฏิทินการดำเนินการให้ชัดเจน มีการนิเทศติดตามการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและนำข้อมูลไปพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ทองม้วน สีแนน, 2562: 12) พบว่า สถานศึกษามีการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการประเมินหลักสูตร ด้านการจัดทำหลักสูตร และด้านการนำหลักสูตรไปใช้

3. จากการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ภาพรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเป็นวิธีการมาจากการศึกษาสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ อีกทั้งได้นำไปหาค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น แล้วนำค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 ถึง 3 ไปเป็นประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิโดยตรง จึงทำให้ได้ข้อมูลที่มีความเหมาะสมถูกต้อง สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังค์วรา วงษ์รักษา (2564: 189) พบว่า ด้านความเหมาะสมของรูปแบบการประเมิน มี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุด โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า และ องค์ประกอบด้านผลกระทบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.89 ส่วนความเป็นไปได้ในการนำ รูปแบบการประเมินไปใช้ก็มี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดเช่นกัน โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การเขียนรายงานการประเมิน หลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

งานวิจัยศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ต้องมีการสร้างความเข้าใจมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์บริบท ปัญหา การใช้หลักสูตรของสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรักและปฏิบัติในท้องถิ่นของตนและขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรม/จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรักและภูมิใจในท้องถิ่นให้กับผู้เรียนในทุกระดับชั้น สามารถสังเคราะห์เป็นแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ได้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา โรงเรียนวิเคราะห์บริบท ปัญหาการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา SWOT จุดเด่นจุดด้อยจุดควรพัฒนาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตร โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นโรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรักและปฏิบัติในท้องถิ่น ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและท้องถิ่นเพื่อความเหมาะสมต่อผู้เรียน สามารถเรียนรู้ได้และปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร โรงเรียนกำหนดการนิเทศติดตามประเมินผลการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และด้านการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงาน มีการนิเทศติดตามการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและนำข้อมูลไปพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า ค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นที่มีค่าสูงสุด ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ต้องมีการสร้างความเข้าใจมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์บริบท ปัญหา การใช้หลักสูตรของสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรักและปฏิบัติในท้องถิ่นของตนและขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรม/จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรักและภูมิใจในท้องถิ่นให้กับผู้เรียนในทุกระดับชั้น โรงเรียนควรส่งครูผู้รับผิดชอบให้เข้ารับการอบรมที่เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร และนำมาขยายผลต่อในคณะครูในโรงเรียนรวมถึงมีการจัดประชุม/อบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกๆเดือน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวคิด ความรู้ ความเข้าใจต่อหลักสูตรสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ว่ามีอะไรบ้าง

2.2 ควรมีการศึกษาถึงปัญหาและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 เพื่อเป็นข้อมูลในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551(ฉบับปรับปรุง 2560)**. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- จิตติมา วรณศรี. (2563). **นวัตกรรมสู่การพัฒนาสถานศึกษา**. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2565). **การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองม้วน สีแนน (2562). **การศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2**. หลักสูตรการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ธาริตา สกลภัทรสกุล. (2565). **สภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1**. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นริศรา มากมี และคณะ (2565). **การเตรียมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจิตร เขต 1**. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ปฎิภาณ ตระการ. (2561). การบริหารและการจัดการหลักสูตรที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านม่วงชุม อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ .(2562). การจัดการห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้ = Classroom and learning resource management. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- มารุต พัฒนาผล. (2562). แนวคิดหลักการพัฒนาหลักสูตร. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.curriculumandlearning.com/1544651319.pdf> สืบค้นเมื่อ 16 กันยายน 2566.
- รัตนา ดวงแก้ว. (2561). การบริหารและการพัฒนาหลักสูตรใน ประมวลสาระชุด วิชา การบริหารวิชาการ และทรัพยากรการศึกษา หน่วยที่ 1-5. นนทบุรี: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2562). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: นำศิลป์โฆษณา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปี 2565 . [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://sites.google.com/obec.moe.go.th>. สืบค้นเมื่อ 16 กันยายน 2566
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2565). การบริหารงานวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคพลิกผัน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรียา ทองจรัส (2562). การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา ขวลิต เกิดทิพย์ และศักดิ์จิต มาศจิตต์. (2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้. รายงานผลการวิจัย. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อังค์วรา วงษ์รักษา (2564) .ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด .คณะครุศาสตร์มหาบัณฑิต วัฒนผลและประเมินผล. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

